

> Retouradres Postbus 320, 1110 AH Diemen

Aan betrokkenen van het
Zinnige Zorg-project Astma

2023018388

Zorginstituut Nederland

Willem Dudokhof 1
1112 ZA Diemen
Postbus 320
1110 AH Diemen
www.zorginstituutnederland.nl
info@zinl.nl

T +31 (0)20 797 85 55

Contactpersoon

mw. G.C. Suijtdorp
T +31681032819

Betreft Nieuwsbrief juni 2023 Zinnige Zorg Astma

Onze referentie
2023018388

Nieuwsbrief

Een jaar geleden zijn we samen met betrokken partijen gestart met de implementatie van de verbeterafspraken uit het Verbetersignalement Astma. Graag laten we in deze eerste nieuwsbrief de actuele stand van zaken aan u zien. Met deze nieuwsbrieven willen we u graag op de hoogte houden van de vorderingen en handige informatie geven voor de implementatie van de verbeterafspraken. Mocht u als betrokken partij iets willen delen (bijvoorbeeld in de eerstvolgende nieuwsbrief) in relatie tot de implementatie, laat het ons vooral weten. Ons streven is om twee nieuwsbrieven per jaar uit te brengen.

Voortgangsrapportage aan de minister

Onze Raad van Bestuur brengt jaarlijks de minister van VWS op de hoogte van de voortgang van alle lopende implementatie projecten van Zinnige Zorg. Eind november 2022 is de [rapportage](#) over 2022 verstuurd en op de website van het Zorginstituut geplaatst. Ook de voortgang van ZZ astma is hierin opgenomen. Deze rapportage wordt zowel aan de minister als aan besturen van de betrokken partijen verstuurd.

Voortgang Zinnige Zorg-project Astma, implementatiefase

In de implementatiefase zijn de betrokken partijen aan zet bij de uitwerking en uitvoering van de verbeterafspraken van het [Verbetersignalement Astma](#). Het Zorginstituut heeft een faciliterende rol, zoals bijv. het organiseren van bijeenkomsten, het betrekken en verbinden van partijen, en het delen van praktijkvoorbeelden en informatie.

De implementatiefase ging begin 2022 van start. Op 4 juli jl. werd een bijeenkomst georganiseerd waar onder andere uitleg werd gegeven over de relatie tussen Zinnige- en Passende Zorg. Daarnaast hebben we de hoofdonderwerpen spirometrie en medicamenteuze behandeling verder uitgewerkt. De verbeterdoelen werden besproken en er werd vastgesteld welke partijen bij welke verbeterafspraken betrokken zouden worden. Naast kansen en bedreigingen werden mogelijke oplossingen aangedragen door de aanwezigen. Tenslotte werden de eerste vervolgstappen toegelicht.

De hoofdonderwerpen van Zinnige Zorg Astma

1. Spirometrie
2. Aanvullend Onderzoek
3. Medicamenteuze behandeling
4. Inhalatoren en Milieu
5. Monitoring
6. FeNO

Zorginstituut Nederland

Datum

Juni 2023

Onze referentie

2023018388

Wat is er tot nu toe gedaan? En wat is er gepland?

Spirometrie: Inzet en kwaliteit spirometrie

Dit hoofdonderwerp omvat vier verbeterafspraken. Het Verbetersignalelement liet zien dat spirometrie onvoldoende wordt ingezet bij de diagnosestelling en dat de kwaliteit verbeterd kan worden. Meerdere problemen kunnen hieraan ten grondslag liggen. Samen met InEen, NHG en CAHAG is besloten een vragenlijst uit te zetten naar mogelijke organisatorische problemen bij de inzet van spirometrie in regio's. Eventuele belemmeringen bij het uitvoeren van een spirometrie in of buiten de huisartsenpraktijk worden hiermee in kaart gebracht. De resultaten van dit onderzoek zullen samen met de eerdere bevindingen van ons onderzoek beschreven worden in een overzichtsartikel (planning najaar 2023). Met dit overzichtsartikel willen we huisartsen en regio's informeren en inzicht geven in de stand van zaken op het gebied van spirometrie. Waar zitten de knelpunten en waar liggen mogelijke oplossingen in de regio's? InEen zal de vragenlijst voor de zomer verspreiden onder huisartsen. Het Zorginstituut doet de analyse van de enquête waarvan de resultaten in het overzichtsartikel worden verwerkt. Vervolgens kunnen regiopartijen in gesprek gaan over mogelijke oplossingen voor hun regio.

Aanvullend onderzoek: Longfoto (X-thorax), allergie

Sinds een jaar is ZE&GG (Zorg Evaluatie en Gepast Gebruik) in het kader van de [implementatie agenda](#) in gesprek met de ziekenhuizen om ervoor te zorgen dat een longfoto alleen op indicatie aangevraagd wordt. De doelstelling van de implementatieagenda van ZEGG is dat bij 80% van de ziekenhuizen de verbeterafspraken binnen twee jaar ingevoerd zijn. Inmiddels geeft zestig % van de ziekenhuizen aan (mei 2023) dat zij deze verbeterafpraak hebben geïmplementeerd.

De NVALT werkt aan een nieuwe richtlijn voor astma in de tweede lijn, waarbij terughoudendheid in het aanvragen van een longfoto (alleen op indicatie) verder wordt uitgewerkt en ook nadere diagnostiek naar allergie zal worden meegenomen. De eerste versie van deze richtlijn wordt eind dit jaar/begin 2024 verwacht.

Medicamenteuze Behandeling: SABA, LABA, OCS

ZE&GG bespreekt in het kader van de [implementatieagenda](#) de medicamenteuze behandeling van astma met ziekenhuizen. Uit navraag (mei 2023) blijkt, dat 61% van de ziekenhuizen aangeeft dat zij de verbeterafpraak om monotherapie en overbehandeling van SABA te voorkomen hebben geïmplementeerd. 57% geeft aan de verbeterafpraak over LABA monotherapie te hebben opgepakt.

Implementatie-agenda code	Titel onderwerp	Onderwerp volledig geïmplementeerd	Onderwerp deels geïmplementeerd	Onderwerp nog niet geïmplementeerd	Onderwerp niet van toepassing	Onderwerp nog te beoordelen	Beoordeeld door	Implementatie-graad bij beoordeeld
ZZ-AST-001	Zet alleen een longfoto in op indicatie bij de diagnosestelling van astma	43	4	4	27	17	82%	84%
ZZ-AST-002	Voorkom overbehandeling met SABA	41	1	7	28	18	81%	84%
ZZ-AST-003	Stop LABA monotherapie	38	2	7	28	20	79%	81%

Zorginstituut Nederland

Datum
Juni 2023

Onze referentie
2023018388

Tabel 1. ZEGG agenda Astma mei 2023.

Daarnaast heeft de Stichting Farmaceutische Kengetallen (SFK) in samenwerking met de KNMP indicatoren ontwikkeld voor artsen en apothekers om patiënten te herkennen die grootverbruiker zijn van SABA, LABA en OCS. Op basis van deze indicatoren hopen we een FTO module te ontwikkelen die gebruikt kan worden door apothekers en huisartsen in regio's. Een eerste versie kan hopelijk later dit jaar in een paar proefregio's getest worden. De indicatoren van SFK leveren spiegelinformatie aan huisartsen en apothekers, waarmee patiënten nog beter gevolgd en bijgesteld kunnen worden op hun medicatie (SABA, LABA, OCS) en overgebruik kan worden tegengegaan. Samen met partijen kijken we naar de inzet van de indicatoren in regio's.

Inhalatoren en Milieu: *Teller/indicator, verschillende inhalatietechniek, milieu impact*

Drie verbeterafspraken gaan over de keuze van een inhalator bij astma. Deze verbeterafspraken gaan over het voorkomen van inhalatiefouten en de impact van aerosol inhalatoren op het milieu. Enerzijds door onder andere altijd een teller/indicator bij een inhalator te hebben en anderzijds zo min mogelijk verschillende type inhalatoren, wat betreft inhalatietechniek, door elkaar te gebruiken. Ook de belasting voor het milieu moet meewegen in de uiteindelijke keuze voor een inhalator. Poederinhalatoren hebben allemaal een teller/indicator en zijn veel minder belastend voor het milieu. Er is een ruime keuze aan zowel poeder als aerosol inhalatoren op de markt.

In juni 2022 is in samenwerking met het Zorginstituut in de BMJ het artikel verschenen: '[Turning green: the impact of changing to more eco-friendly respiratory healthcare- a carbon and cost analysis of Dutch prescription data](#)'. Recent is in navolging van het artikel in de BMJ in Huisarts & Wetenschap het artikel '[Groenere Longzorg is mogelijk](#)' gepubliceerd. In deze artikelen wordt beschreven dat het mogelijk is om groener voor te schrijven bij de meeste astmapatiënten zonder invloed op de kwaliteit of prijs. Deze artikelen beschrijven de impact van aerosol inhalatoren op het klimaat en tonen aan dat voorschrijvers in Nederland de impact kunnen verkleinen met behoud van kwaliteit en tegen gelijke kosten. Het Zorginstituut kijkt samen met partijen welke mogelijkheden er verder zijn om de verbeterafspraken op het gebied van inhalatoren en milieu, in het licht van deze artikelen en andere documenten ([Kader Passende zorg](#), [Greendeal 3.0](#), [IZA](#)) verder te vertalen naar de praktijk. Wordt vervolgd.

Monitoring: *Frequentie, (niet)-medicamenteuze aspecten, spirometrie*

Gezien de inspanningen van partijen op andere verbeterafspraken (spirometrie, aanvullend onderzoek, medicatie, inhalatoren en milieu, FeNO) zijn we nog niet toegekomen aan het verder uitwerken van de verbeterafspraken over monitoring. Als u hiermee aan de slag wil gaan of als u kans ziet een bijdrage te leveren, laat het ons weten!

FeNO: Diagnostiek en behandeling

In het verbeteringsignalement staan twee verbeterafspraken over FeNO beschreven: één voor diagnostiek en één voor beleid/monitoring. De NVALT heeft aangegeven de verbeterafspraken over FeNO te verwerken in hun nieuwe richtlijn astma, zowel bij de diagnostiek als bij de behandeling van astma. De eerste versie van deze richtlijn wordt eind dit jaar/begin 2024 verwacht.

Zorginstituut Nederland

Datum

Juni 2023

Onze referentie

2023018388

Daarnaast is de systematic review van Cochrane, die ten grondslag ligt aan deze verbeterafspraken, inmiddels verwerkt tot een artikel. Dit artikel "[Effectiveness of FeNO-guided treatment in adult asthma patients: a systematic review and meta-analysis](#)" is inmiddels geaccepteerd voor publicatie en verschenen in het tijdschrift Clinical and Experimental Allergy.

Vervolgtraject

Zoals u ziet is er inmiddels veel werk verzet door de betrokken partijen. Het Zorginstituut zal de implementatie van deze verbeterafspraken blijven faciliteren en monitoren. Graag houden we u op de hoogte van de vorderingen. De volgende nieuwsbrief over deze vorderingen zal in november volgen. In deze periode zal ook het voortgangsverslag worden gestuurd aan de minister.

Mocht u vragen hebben n.a.v. deze nieuwsbrief, of wanneer u mogelijk input heeft voor de volgende nieuwsbrief, laat het ons weten.

Hartelijk dank voor uw betrokkenheid en inzet bij de implementatie van Zinnige Zorg Astma.
Tot binnenkort!

Het projectteam

Linda Uijleman,
Colien Suijndorp,
Peter van Hal,
Pieter ten Have,
Geert-Jan van Kemenade